

IZVJEŠTAJ O STRES TESTU

DRUŠTAVA ZA NEŽIVOTNO OSIGURANJE

oktobar, 2025. godine

SADRŽAJ

I	LISTA ILUSTRACIJA I TABELA	3
II	UVOD	4
III	CILJEVI I METODOLOŠKO-TEHNIČKA OSNOVA STRES TESTA	4
IV	KVALITET PODATAKA	5
V	KLJUČNI POKAZATELJI NEŽIVOTNIH OSIGURANJA U 2024. GODINI	5
VI	REZULTATI STRES TESTA	7
VI 1	SCENARIO 1	7
VI 1.1	<i>Uticaj na bilans uspjeha</i>	7
VI 1.2	<i>ROE</i>	8
VI 1.3	<i>ROA</i>	8
VI 1.4	<i>Tehničke rezerve</i>	9
VI 1.5	<i>Bruto kvote</i>	9
VI 1.6	<i>Likvidnost</i>	10
VI 1.7	<i>Solventnost i kapitalna adekvatnost</i>	10
VI 2	SCENARIO 2	11
VI 2.1	<i>Uticaj na bilans uspjeha</i>	11
VI 2.2	<i>ROE</i>	12
VI 2.3	<i>ROA</i>	12
VI 2.4	<i>Tehničke rezerve</i>	13
VI 2.5	<i>Bruto kvote</i>	13
VI 2.6	<i>Likvidnost</i>	14
VI 2.7	<i>Solventnost i kapitalna adekvatnost</i>	14
VI 3	SCENARIO 3	15
VI 3.1	<i>Uticaj na bilans uspjeha</i>	15
VI 3.2	<i>ROE</i>	16
VI 3.3	<i>ROA</i>	16
VI 3.4	<i>Tehničke rezerve</i>	17
VI 3.5	<i>Bruto kvote</i>	17
VI 3.6	<i>Likvidnost</i>	18
VI 3.7	<i>Solventnost i kapitalna adekvatnost</i>	18
VII	ZAKLJUČAK	18

I LISTA ILUSTRACIJA I TABELA

Ilustracija 1 Udio premije AO osiguranja u ukupnoj premiji neživotnih osiguranja u 2024. godini.....	5
Ilustracija 2 Ključne pozicije agregatnog bilansa uspjeha neživotnih osiguravača u 2024. godini.....	6
Ilustracija 3 Struktura agregatnog dobitka prije oporezivanja neživotnih osiguravača u 2024. godini.....	6
Ilustracija 4 Ključne pozicije rekalkulisanog agregatnog bilansa uspjeha neživotnih osiguravača u 2024. godini u scenariju 1	7
Ilustracija 5 Uticaj scenarija 1 na agregatni bruto i neto poslovni rezultat i dobit prije oporezivanja.....	8
Ilustracija 6 Dekompozicija promjena agregatnog ROE u scenariju 1	8
Ilustracija 7 Dekompozicija promjena agregatnog ROA u scenariju 1.....	9
Ilustracija 8 Dekompozicija promjena agregatnih tehničkih rezervi u scenariju 1, u EUR	9
Ilustracija 9 Agregatna bruto kombinovana kvota AO osiguranja u scenariju 1.....	10
Ilustracija 10 Agregatni kapital i margina solventnosti u scenariju 1, u EUR	11
Ilustracija 11 Agregatna solventnost u scenariju 1.....	11
Ilustracija 12 Ključne pozicije rekalkulisanog agregatnog bilansa uspjeha neživotnih osiguravača u 2024. godini u scenariju 2	11
Ilustracija 13 Uticaj scenarija 2 na agregatni bruto i neto poslovni rezultat i dobit prije oporezivanja.....	12
Ilustracija 14 Dekompozicija promjena agregatnog ROE u scenariju 2.....	12
Ilustracija 15 Dekompozicija promjena agregatnog ROA u scenariju 2.....	13
Ilustracija 16 Dekompozicija promjena agregatnih tehničkih rezervi u scenariju 2, u EUR	13
Ilustracija 17 Agregatna bruto kombinovana kvota AO osiguranja u scenariju 2.....	14
Ilustracija 18 Agregatni kapital i margina solventnosti u scenariju 2, u EUR	14
Ilustracija 19 Agregatna solventnost u scenariju 2.....	14
Ilustracija 20 Ključne pozicije rekalkulisanog agregatnog bilansa uspjeha neživotnih osiguravača u 2024. godini u scenariju 3	15
Ilustracija 21 Uticaj scenarija 3 na agregatni bruto i neto poslovni rezultat i dobit prije oporezivanja.....	16
Ilustracija 22 Dekompozicija promjena agregatnog ROE u scenariju 3.....	16
Ilustracija 23 Dekompozicija promjena agregatnog ROA u scenariju 3.....	16
Ilustracija 24 Dekompozicija promjena agregatnih tehničkih rezervi u scenariju 3, u EUR	17
Ilustracija 25 Agregatna bruto kombinovana kvota AO osiguranja u scenariju 3.....	17
Ilustracija 26 Agregatni kapital i margina solventnosti u scenariju 3	18
Ilustracija 27 Agregatna solventnost u scenariju 3.....	18

II UVOD

Predmetnim stres testom, Agencija za nadzor osiguranja (u daljem tekstu: Agencija) nastavlja redovnu praksu sprovođenja testiranja crnogorskih društava za osiguranje na stres, u cilju provjere njihove otpornosti na iznenadne i moguće tržišne šokove. Stres testovi se već pokazuju vrlo korisnom alatkom usmjerenom na identifikaciju ranjivosti crnogorskog tržišta osiguranja i jačanju kapaciteta za pravovremeno upravljanje rizicima.

Predmetni stres test je bio fokusiran na procjenu uticaja pada cijene obaveznog osiguranja vlasnika odnosno korisnika vozila od odgovornosti za štete pričinjene trećim licima – 10.1 (u daljem tekstu: AO osiguranje), pri istom broju prodatih polisa, na stabilnost i sigurnost poslovanja pet neživotnih osiguravača. Evropska uporedna iskustva pokazuju različite trendove i posljedice. Dok su na pojedinim tržištima izraženi cjenovni tržišni pritisci u okviru obaveznog AO osiguranja doveli do narušavanja dovoljnosti tehničke premije i stabilnosti poslovanja sektora neživotnih osiguranja, na drugim tržištima je tržišna konkurencija ostvarena uz očuvanje premijske discipline, dovoljnosti tehničke premije i stabilnog poslovanja osiguravača. Stabilnosti ovih tržišta doprinijeli su dosljedna primjena regulatornih zahtjeva, adekvatni modeli upravljanja rizicima i odgovorna politika formiranja premija, uz stalni nadzor solventnosti i praćenje profitabilnosti linije obaveznog AO osiguranja.

Imajući u vidu značaj ovog osiguranja u ukupnoj strukturi premijskih prihoda na crnogorskom tržištu osiguranja, kao i njen posljedični uticaj na bilanse društava, stres test je osmišljen s namjerom da se procijeni finansijska otpornost crnogorskih društava za neživotna osiguranja na ovaj potencijalni i materijalno značajni izazov.

U prilog prethodno navedenom govori i činjenica da su u 2024. godini pet neživotnih osiguravača fakturisali 46,03 mil. EUR premije AO osiguranja, što je činilo 43,26% ukupne bruto fakturisane tržišne premije neživotnih osiguranja.

III CILJEVI I METODOLOŠKO-TEHNIČKA OSNOVA STRES TESTA

Cilj stres testa je bio procjena otpornosti neživotnih društava na scenarije smanjenja premije AO osiguranja i sagledavanje uticaja takvog tržišnog kretanja na finansijsku poziciju osiguravača mjerenu njihovom kapitalnom adekvatnošću, nivoom tehničkih rezervi i drugim pokazateljima od značaja za poslovanje osiguravača, ali i interese osiguranika.

Polazna pretpostavka stres testa je da bi eventualno smanjenje cijene AO osiguranja u 2024. godini, pri istom broju prodatih polisa, uticalo na prihodnu stranu bilansa društava u istom periodu, dok bi poslovni rashodi po osnovu naknada šteta i troškovi sprovođenja osiguranja ostali na istom nivou. Predmetnim stres testom su razmatrani i efekti na profitabilnost i solventnost, tehničke rezerve, kao i pokazatelje dovoljnosti premije i likvidnosti, na dan 31. 12. 2024. godine.

Test je zamišljen kao statička analiza otpornosti – bez pretpostavke prilagođavanja poslovnih politika društava u kratkom roku (npr. prilagođavanje strukture troškova, izmjena politike

ulaganja u pravcu profitabilnijih plasmana, revizija politike reosiguranja i dr.). Na taj način, dobijeni rezultati predstavljaju u određenoj mjeri konzervativniju procjenu mogućih posljedica pada premije, odnosno procjenu koja ne uzima u obzir potencijalne odluke Društva u pravcu amortizacije, odnosno kompenzacije gubitaka.

Definisana su tri scenarija smanjenja premije AO osiguranja u 2024. godini:

- **Scenario 1:** pad bruto fakturisane premije AO osiguranja od 5%,
- **Scenario 2:** pad bruto fakturisane premije AO osiguranja od 10%,
- **Scenario 3:** pad bruto fakturisane premije AO osiguranja od 15%.

Ovakav pristup je omogućio Agenciji, kao regulatornom organu tržišta osiguranja, da procijeni da li su neživotni osiguravači spremni da održe stabilnost poslovanja u više različitih, nepovoljnih scenarija.

IV KVALITET PODATAKA

Predmetni stres test je sproveden na osnovu podataka koje putem standardizovanih obrazaca društva dostavljaju Agenciji redovnim izvještavanjem. U pitanju su: godišnji finansijski izvještaji za 2024. godinu (bilansi stanja i bilansi uspjeha) i obrasci iz godišnjih izvještaja redovnog izvještavanja NZ_GO.

Korišćeni bilansi društava su prethodno revidirani od strane nezavisnih eksternih revizora u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji.

Zbog prirode predmetnog stres testa, nijesu traženi, a samim tim ni korišćeni ad hoc izvještaji društava dostavljeni za potrebe stres testa, kao što je slučaj u situaciji kada priroda stres testa iziskuje podatke kojima Agencija u datom trenutku ne raspolaže.

V KLJUČNI POKAZATELJI NEŽIVOTNIH OSIGURANJA U 2024. GODINI

Na osnovu analize bilansa uspjeha neživotnih osiguravača u 2024. godini može se konstatovati da je, posmatrano na agregatnom nivou, dominantan dio poslovnih prihoda (96,46%) generisan kroz prihode od premija osiguranja i saosiguranja, i to u najvećoj mjeri iz najzastupljenijeg proizvoda osiguranja – AO osiguranja. AO osiguranje činilo je 43,26% ukupne tržišne premije neživotnih osiguranja u 2024. godini.

Ilustracija 1 Udio premije AO osiguranja u ukupnoj premiji neživotnih osiguranja u 2024. godini

Bruto fakturisana premija neživotnih osiguranja	Bruto fakturisana premija AO osiguranja	Udio AO osiguranja u ukupnoj premiji neživotnih osiguranja
106.423.212 EUR	46.033.898 EUR	43,26%

Udio premije AO osiguranja u ukupnoj premiji neživotnih osiguranja se, posmatrano po pojedinačnim učesnicima na tržištu osiguranja, kretao u rasponu od 37,69% do 56,41%, što

ukazuje na to da osiguravajući portfelji neživotnih osiguravača imaju značajnu koncentraciju u ovom osiguranju.

U 2024. godini svih pet neživotnih osiguravača je poslovalo sa neto dobitkom, pri čemu je, posmatrano na agregatnom nivou:

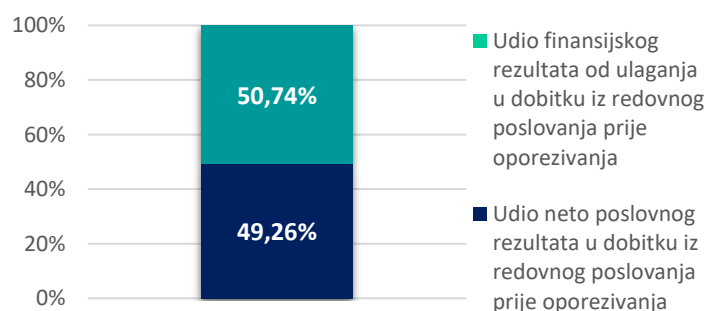
- bruto poslovni dobitak iznosio 33,89 mil. EUR;
- neto poslovni dobitak iznosio 4,87 mil. EUR;
- finansijski dobitak od ulaganja iznosio 5,02 mil. EUR;
- neto dobitak iznosio 8,46 mil. EUR.

Ilustracija 2 Ključne pozicije agregatnog bilansa uspjeha neživotnih osiguravača u 2024. godini

Pozicija Bilansa uspjeha	Iznos u EUR
POSLOVNI PRIHODI	81.498.096
<i>Prihod od premije osiguranja i saosiguranja</i>	78.616.375
<i>Neto prihodi od ostalih usluga</i>	2.881.721
POSLOVNI RASHODI	47.608.153
BRUTO POSLOVNI REZULTAT	33.889.943
TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA	29.018.587
NETO POSLOVNI REZULTAT	4.871.356
FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA	5.017.365
DOBITAK/GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA	9.888.721
POREZ NA DOBIT	1.426.167
NETO DOBIT/GUBITAK ZA POSLOVNU GODINU	8.462.554

Podaci iz bilansa uspjeha neživotnih osiguravača upućuju na zaključak da je, posmatrano na agregatnom nivou, dobitak iz redovnog poslovanja prije oporezivanja u 2024. godini u najvećoj mjeri ostvaren kroz ulaganja (50,74%), dok je 49,26% istog generisano kroz osnovne osiguravajuće poslove.

Ilustracija 3 Struktura agregatnog dobitka prije oporezivanja neživotnih osiguravača u 2024. godini

Ostvarena je prosječna tržišna bruto kombinovana kvota AO osiguranja od 88%, u okviru koje je kvota šteta iznosila 55%, a kvota troškova 33%. Prosječna tržišna stopa prinosa na kapital (u daljem tekstu: ROE), kao pokazatelj rentabilnosti društava, iznosila je 33,47%. Prosječna tržišna stopa povrata na imovinu (u daljem tekstu: ROA), kao pokazatelj profitabilnosti ulaganja imovine društava, iznosila je 4,68%. Bruto tehničke rezerve su na kraju 2024. godine iznosile 101,08 mil. EUR. Prosječna tržišna likvidnost, mjerena koeficijentom

likvidnosti, iznosila je 11,55, dok je prosječna tržišna solventnost, mjerena pokazateljem solventnosti, iznosila 311%.

U nastavku ovog izvještaja, prilikom analize stresnih scenarija, biće prikazani svi navedeni pokazatelji prije i nakon stresa.

VI REZULTATI STRES TESTA

Rezultati stres testa su, u ovom izvještaju, predstavljeni posebno za svaki od tri scenarija. Analiziran je uticaj smanjenja premije AO osiguranja od 5%, 10% i 15%, na bilanse uspjeha, ROE, ROA, tehničke rezerve, bruto kvote, likvidnost, solventnost i kapitalnu adekvatnost.

VI 1 SCENARIO 1

VI 1.1 Uticaj na bilans uspjeha

Predmetnim stres testom je, između ostalog, izvršena procjena uticaja smanjenja obračunate bruto premije AO osiguranja za 5% na (bruto i neto) poslovne rezultate i neto rezultate Društava. Izvršena je rekalkulacija bilansa uspjeha za 2024. godinu za svakog pojedinačnog neživotnog osiguravača, uz pretpostavku nepromijenjenih poslovnih rashoda, troškova sprovođenja osiguranja i finansijskog rezultata od ulaganja. Pozicije bilansa uspjeha koje su pogođene šokom su *Obračunate bruto premije osiguranja* i *Promjene bruto prenosnih premija*, što je posljedično uticalo na pad poslovnih prihoda u agregatnom iznosu od 1,14 mil. EUR, odnosno na pad od 1,4%.

Ključne pozicije rekalkulisanog agregatnog bilansa uspjeha neživotnih osiguravača za 2024. godinu je prikazan u narednoj tabeli.

Ilustracija 4 Ključne pozicije rekalkulisanog agregatnog bilansa uspjeha neživotnih osiguravača u 2024. godini u scenariju 1

Ključne pozicije iz rekalkuliranih bilansa uspjeha	SCENARIO 1 - BLAGI ŠOK OD 5% UKUPNO u EUR
POSLOVNI PRIHODI	80.360.750
<i>Prihod od premije osiguranja i saosiguranja</i>	77.479.028
<i>Neto prihodi od ostalih usluga</i>	2.881.721
POSLOVNI RASHODI	47.608.153
BRUTO POSLOVNI REZULTAT	32.752.596
TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA	29.018.587
NETO POSLOVNI REZULTAT	3.734.009
FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA	5.017.365
DOBITAK/GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA	8.751.375
POREZ NA DOBIT	1.259.452
NETO DOBIT/GUBITAK ZA POSLOVNU GODINU	7.491.923

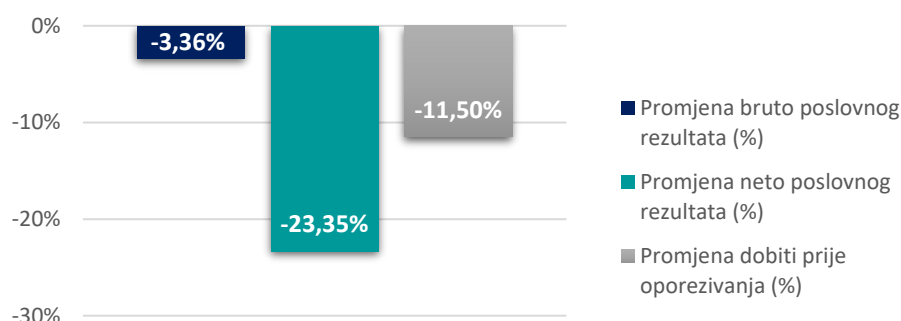
U uslovima prvog stresnog scenarija, na agregatnom nivou je došlo do:

- pada bruto poslovnog dobitka u iznosu od 1,14 mil. EUR, tj. za 3,36%;
- pada neto poslovnog dobitka u iznosu od 1,14 mil. EUR, tj. za 23,35% i
- pada dobiti prije oporezivanja u iznosu od 1,14 mil. EUR, tj. za 11,50%.

Svi osiguravači bilježe pad bruto poslovnog dobitka, koji se na pojedinačnom nivou kretao u rasponu od 2,36% do 5,36%. Kod jednog društva je evidentiran neto poslovni gubitak, dok je kod ostalih osiguravača iskazan pad neto poslovnog dobitka u rasponu od 10,60% do 29,93%.

Smanjenje bruto premije AO osiguranja u 2024. godini za 5% je imalo efekte na pad dobiti prije oporezivanja svih pet osiguravača, koji se kretao u rasponu od 7,05% do najviše 23,70%.

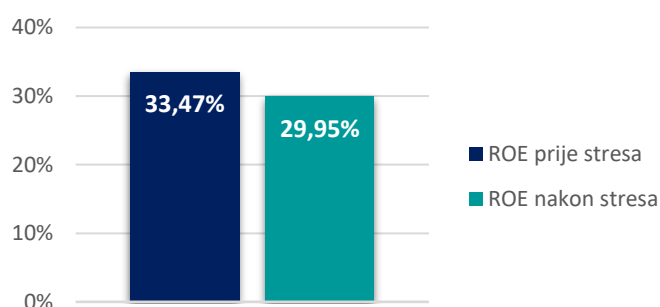
Ilustracija 5 Uticaj scenarija 1 na agregatni bruto i neto poslovni rezultat i dobit prije oporezivanja

VI 1.2 ROE

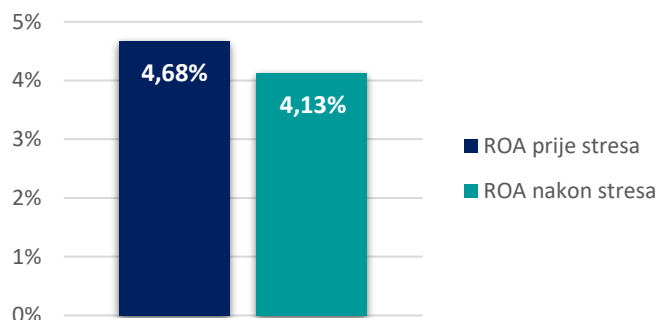
Efekat smanjenja bruto premije AO osiguranja za 5% na ROE neživotnih društava na agregatnom nivou izazvao je pad od 10,51%. Kada su u pitanju pojedinačna društva, pad ROE se kretao u rasponu od 7,05% do 23,70%.

Ilustracija 6 Dekompozicija promjena agregatnog ROE u scenariju 1

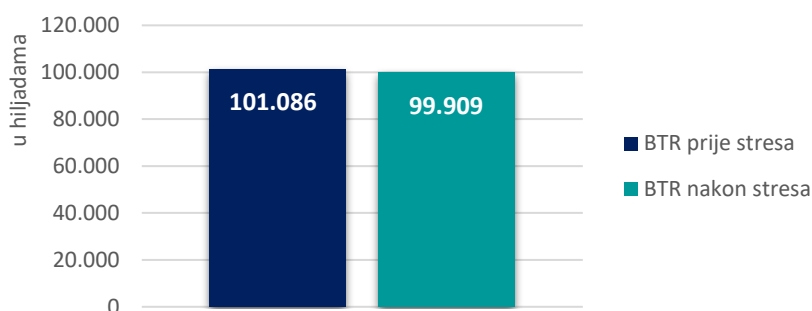
VI 1.3 ROA

Efekat smanjenja bruto premije AO osiguranja za 5% na ROA društava na agregatnom nivou zabilježio je pad od 11,77%, pri čemu je na nivou pojedinačnih društava pad varirao od 7,05% do 23,70%.

Ilustracija 7 Dekompozicija promjena agregatnog ROA u scenariju 1

VI 1.4 Tehničke rezerve

Efekat smanjenja bruto premije AO osiguranja za 5% na tehničke rezerve društava analiziran je kroz korekciju rezervi za prenosne premije u navedenom procentu. Ovakav scenario, kako na nivou pojedinačnih društava, tako i na agregatnom nivou, nije izazvao značajnije promjene. Agregatno, tehničke rezerve društava su zabilježile pad od 1,16% ili 1,77 mil. EUR. Kada su u pitanju pojedinačna društva nominalni pad tehničkih rezervi nakon stresa varirao je od 133 hilj. EUR. do 415 hilj. EUR.

Ilustracija 8 Dekompozicija promjena agregatnih tehničkih rezervi u scenariju 1, u EUR

Analiza uticaja smanjenja bruto premije AO osiguranja od 5% jasno pokazuje da tehničke rezerve Društava ostaju stabilne i pokazuju značajnu otpornost na ovakve stresne scenarije.

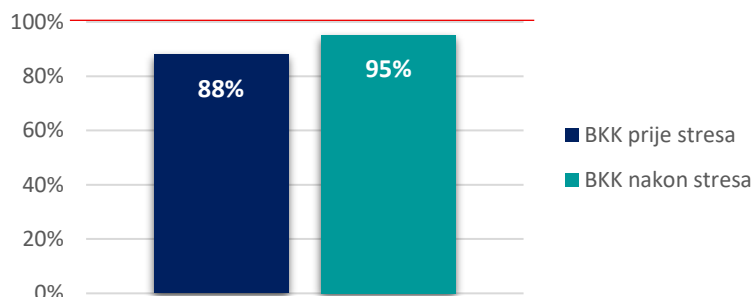
VI 1.5 Bruto kvote

Sva društva su u 2024. godini u AO osiguranju imala bruto kombinovanu kvotu ispod 100%. Pokazatelj bruto kombinovane kvote ispod 100% ukazuje na profitabilnost portfelja AO osiguranja, jer su mjerodavne premije u ovoj vrsti osiguranja veće od rashoda za štete i troškova sprovođenja osiguranja. U 2024. godini prosječna bruto kvota šteta iznosila je 55%, prosječna bruto kvota troškova 33%, a prosječna bruto kombinovana kvota iznosila je 88%.

Prilikom testiranja efekta smanjenja bruto premije AO osiguranja za 5%, može se očekivati rast bruto kvote šteta sa 55% na 58%, rast bruto kvote troškova sa 33% na 36% i rast bruto

kombinovane kvote sa 88% na 95%. Prilikom testiranja efekta smanjenja cijene AO osiguranja za 5%, kod jednog osiguravača dobijena je bruto kombinovana kvota iznad 100% (106%).

Ilustracija 9 Agregatna bruto kombinovana kvota AO osiguranja u scenariju 1

VI 1.6 Likvidnost

Efekat smanjenja bruto premije AO osiguranja za 5% na likvidnost Društva se ilustruje koeficijentom likvidnosti koji društva obračunavaju na mjesečnom nivou, a koji prikazuje odnos likvidnih sredstava i kratkoročnih obaveza. Pad premije AO osiguranja doprinosi padu likvidnih sredstava, bez uticaja na kratkoročne obaveze, što je dovelo do pada pokazatelja likvidnosti kod svih društava, u prosjeku od 8,08%. Pad je na nivou pojedinačnih društava varirao od 2,08% do 18,12%, pri čemu su sva društva ostala likvidna.

VI 1.7 Solventnost i kapitalna adekvatnost

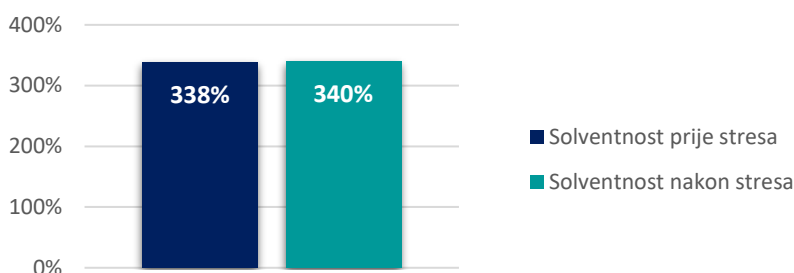
Efekat smanjenja bruto premije AO osiguranja od 5% na solventnost društava analiziran je kroz uticaj na kapital, kao i marginu solventnosti. Ovo zato što se pokazatelj solventnosti društava obračunava stavljanjem u odnos kapitala i margine solventnosti, odnosno garantnog kapitala i minimalnog akcijskog kapitala.

Ovaj scenario, kako na nivou pojedinačnih društava, tako i na agregatnom nivou, nije izazvao značajnije promjene kod pokazatelja solventnosti. Razlog je u dvosmjernom uticaju, odnosno uticaju na pad nivoa kapitala kroz obračunate niže neto dobiti, s jedne, i uticaju na nižu marginu solventnosti, s druge strane. Agregatno, kapital neživotnih društava je zabilježio pad od 1,63%, dok je agregatna margina solventnosti zabilježila pad od 2,20%. Zato je agregatni pokazatelj solventnosti ostvario rast od 0,59%, sa 337,73% na 339,70%. Tri društva su ostvarila neznatan rast dok su dva društva ostvarila neznatan pad. Kada su u pitanju pojedinačna društva, promjene su varirale od pada od 1,48% do rasta od 0,43%. U ovom scenariju, sva društva su solventna.

Ilustracija 10 Agregatni kapital i margina solventnosti u scenariju 1, u EUR

Ilustracija 11 Agregatna solventnost u scenariju 1

Društva su pokazala otpornost i kapitalnu stabilnost u uslovima smanjenja bruto premije AO osiguranja za 5%.

VI 2 SCENARIO 2

VI 2.1 Uticaj na bilans uspjeha

U okviru stresnog scenarija 2, pozicije bilansa uspjeha koje su pogođene šokom su *Obračunate bruto premije osiguranja* i *Promjene bruto prenosnih premija*, što je posljedično uticalo na pad poslovnih prihoda u agregatnom iznosu od 2,27 mil. EUR, odnosno od 2,79%.

Ilustracija 12 Ključne pozicije rekalkulisanog agregatnog bilansa uspjeha neživotnih osiguravača u 2024. godini u scenariju 2

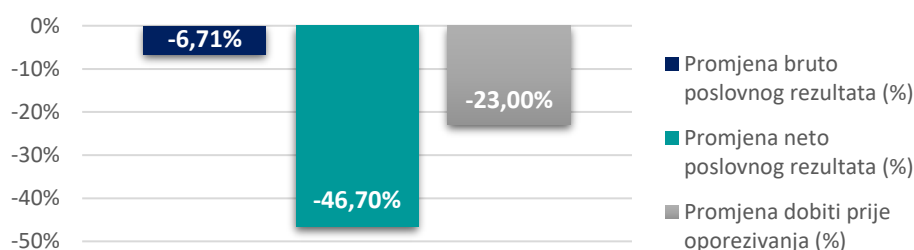
Ključne pozicije iz rekalkuliranih bilansa uspjeha	SCENARIO 2 –
	UMJERENI ŠOK OD 10%
	UKUPNO u EUR
POSLOVNI PRIHODI	79.223.405
<i>Prihod od premije osiguranja i saosiguranja</i>	76.341.683
<i>Neto prihodi od ostalih usluga</i>	2.881.721
POSLOVNI RASHODI	47.608.153
BRUTO POSLOVNI REZULTAT	31.615.251
TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA	29.018.587
NETO POSLOVNI REZULTAT	2.596.664
FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA	5.017.365
DOBITAK/GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA	7.614.029
POREZ NA DOBIT	1.092.737
NETO DOBIT/GUBITAK ZA POSLOVNU GODINU	6.521.292

U uslovima drugog stresnog scenarija, na agregatnom nivou, evidentirani su:

- pad bruto poslovnog dobitka u iznosu od 2,27 mil. EUR, tj. za 6,71%;
- pad neto poslovnog dobitka u iznosu od 2,27 mil. EUR, tj. za 46,70% i
- pad dobiti prije oporezivanja u iznosu od 2,27 mil. EUR, tj. za 23,00%.

Svi osiguravači bilježe pad bruto poslovnog dobitka, koji se kretao u rasponu od 4,72% do 10,71%. Kod jednog društva je evidentiran neto poslovni gubitak, dok je kod ostalih osiguravača iskazan pad neto poslovnog dobitka u rasponu od 21,20% do 59,86%. Smanjenje bruto premije AO osiguranja u 2024. godini za 10% je imalo efekte na pad dobiti prije oporezivanja svih pet osiguravača, a pad se kretao od 14,09% do 47,39%.

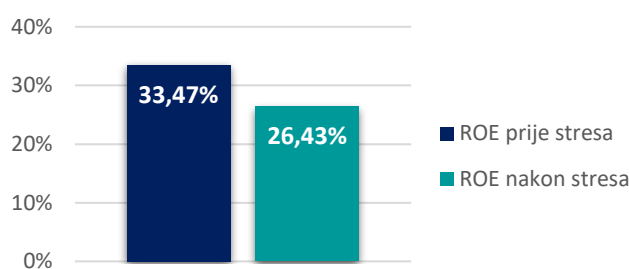
Ilustracija 13 Uticaj scenarija 2 na agregatni bruto i neto poslovni rezultat i dobit prije oporezivanja

VI 2.2 ROE

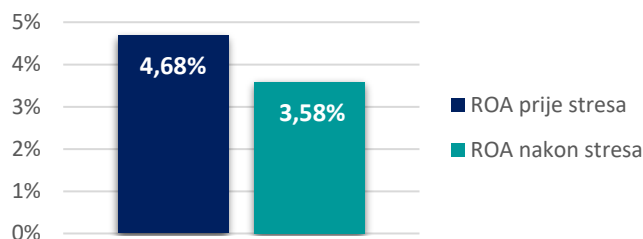
Efekat smanjenja bruto premije AO osiguranja za 10% na ROE neživotnih društava na agregatnom nivou zabilježio je pad od 21,03%. Kada su u pitanju pojedinačna društva pad se kretao u rasponu od 14,09% do 47,39%.

Ilustracija 14 Dekompozicija promjena agregatnog ROE u scenariju 2

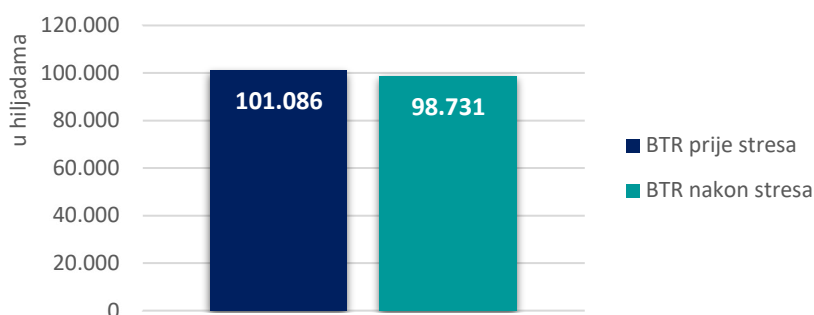
VI 2.3 ROA

Efekat smanjenja bruto premije AO osiguranja za 10% na ROA neživotnih društava na agregatnom nivou zabilježio je pad od 23,55%. Kada su u pitanju pojedinačna društva pad se kretao u rasponu od 14,09% do 47,39%.

Ilustracija 15 Dekompozicija promjena agregatnog ROA u scenariju 2

VI 2.4 Tehničke rezerve

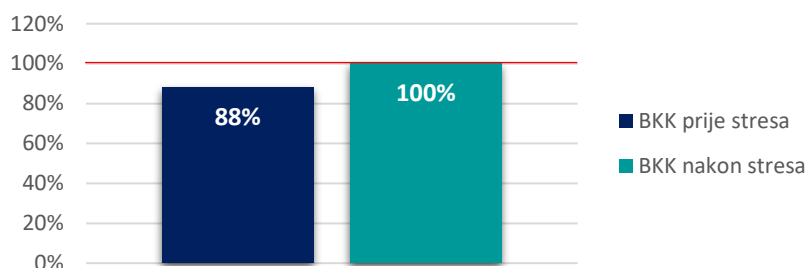
Efekat smanjenja bruto premije AO osiguranja za 10% na tehničke rezerve neživotnih društava analiziran je kroz korekciju rezervi za prenosne premije u navedenom procentu. Ovakav scenario, kako na nivou pojedinačnih društava, tako i na agregatnom nivou, nije izazvao značajnije promjene. Naime, agregatno tehničke rezerve neživotnih Društava su zabilježile pad od 2,33% ili 2,35 mil. EUR. Kada su u pitanju pojedinačna društva nominalni pad tehničkih rezervi nakon stresa kretao se od 266 hilj. EUR do 830 hilj. EUR.

Ilustracija 16 Dekompozicija promjena agregatnih tehničkih rezervi u scenariju 2, u EUR

Analiza uticaja smanjenja bruto premije AO osiguranja od 10% jasno pokazuje da tehničke rezerve neživotnih društava ostaju stabilne i pokazuju značajnu otpornost na ovakve stresne scenarije.

VI 2.5 Bruto kvote

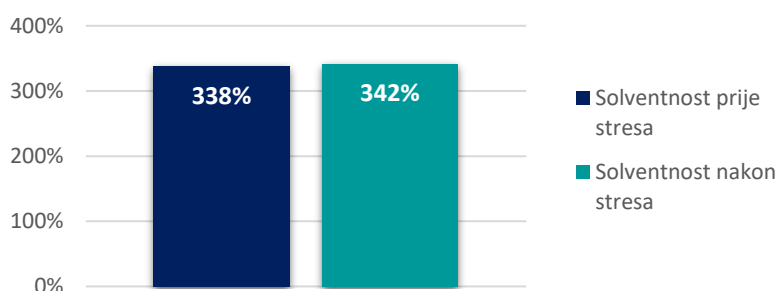
Prilikom testiranja efekta smanjenja bruto premije AO osiguranja za 10%, može se očekivati rast bruto kvote šteta sa 55% na 62%, rast bruto kvote troškova sa 33% na 38% i rast bruto kombinovane kvote sa 88% na 100%. Prilikom testiranja efekta smanjenja bruto premije AO osiguranja za 10% kod tri društva za neživotno osiguranje dobijena je bruto kombinovana kvota AO osiguranja iznad 100% (101%, 101% i 112%), dok je jedno društvo imalo bruto kombinovanu kvotu od 100%.

Ilustracija 17 Agregatna bruto kombinovana kvota AO osiguranja u scenariju 2**VI 2.6 Likvidnost**

Smanjenje bruto premije osiguranja od autoodgovornosti za 10% je dovelo do pada pokazatelja likvidnosti kod svih društava, u prosjeku od 15,49%. Najniži pad je iznosio 4,16% a najveći 34,75%. Treba istaći da su i u ovom scenariju sva društva ostala likvidna.

VI 2.7 Solventnost i kapitalna adekvatnost

Efekat smanjenja bruto premije AO osiguranja od 10% je uticao na pad agregatnog kapitala neživotnih društava od 3,26%, dok je agregatna margina solventnosti neživotnih društava zabilježila pad od 4,41%. Zato je agregatni pokazatelj solventnosti ostvario rast od 1,20%, sa 337,73% na 341,77%. Tri društva su ostvarila neznatan rast dok su dva društva ostvarila neznatan pad. Kada su u pitanju pojedinačna društva, promjene su varirale od pada od 2,96% do rasta od 0,88%. I u ovom scenariju, sva društva su solventna.

Ilustracija 18 Agregatni kapital i margina solventnosti u scenariju 2, u EUR**Ilustracija 19** Agregatna solventnost u scenariju 2

Društva su pokazala otpornost i kapitalnu stabilnost u uslovima smanjenja bruto premije AO osiguranja za 10%.

VI 3 SCENARIO 3

VI 3.1 Uticaj na bilans uspjeha

U okviru stresnog scenarija 3, pozicije bilansa uspjeha koje su pogođene šokom su *Obračunate bruto premije osiguranja* i *Promjene bruto prenosnih premija*, sa posljedičnim efektom na pad poslovnih prihoda u agregatnom iznosu od 3,41 mil. EUR, odnosno od 4,19%.

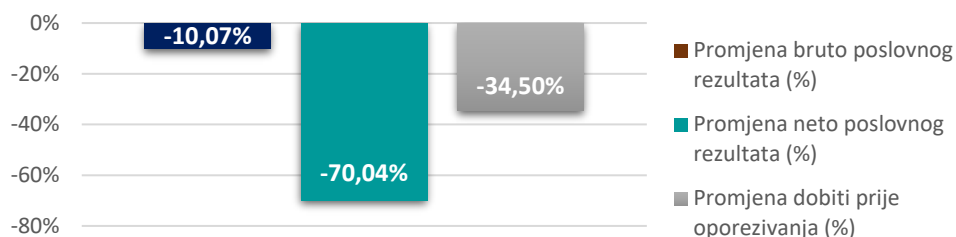
Ilustracija 20 Ključne pozicije rekalkulisanog agregatnog bilansa uspjeha neživotnih osiguravača u 2024. godini u scenariju 3

Ključne pozicije iz rekalkuliranih bilansa uspjeha	SCENARIO 3 – ZNAČAJAN ŠOK OD 15%
	UKUPNO u EUR
POSLOVNI PRIHODI	78.086.059
<i>Prihod od premije osiguranja i saosiguranja</i>	75.204.338
<i>Neto prihodi od ostalih usluga</i>	2.881.721
POSLOVNI RASHODI	47.608.153
BRUTO POSLOVNI REZULTAT	30.477.906
TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA	29.018.587
NETO POSLOVNI REZULTAT	1.459.319
FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA	5.017.365
DOBITAK/GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA	6.476.684
POREZ NA DOBIT	926.022
NETO DOBIT/GUBITAK ZA POSLOVNU GODINU	5.550.662

Smanjenje obračunate bruto premije AO osiguranja za 15% je, posmatrano na agregatnom nivou, uticalo na:

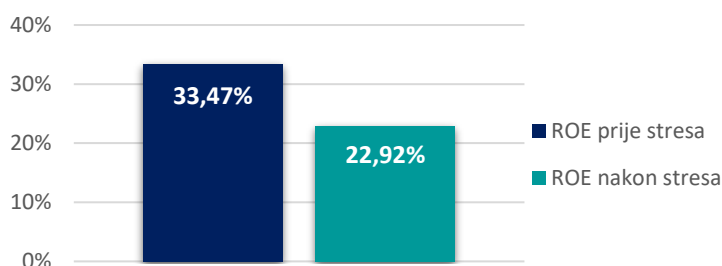
- pad bruto poslovnog dobitka u iznosu od 3,41 mil. EUR, tj. za 10,07%;
- pad neto poslovnog dobitka u iznosu od 3,41 mil. EUR, tj. za 70,04% i
- pad dobiti prije oporezivanja u iznosu od 3,41 mil. EUR, tj. za 34,50%.

U uslovima stresnog scenarija 3 smanjen je bruto poslovni dobitak svih pet neživotnih osiguravača, koji se kreće u rasponu od 7,08% do 16,07%. Kod jednog društva za osiguranje je evidentiran neto poslovni gubitak, dok je kod ostalih osiguravača iskazan pad neto poslovnog dobitka u rasponu od 31,80% do 89,80%. Smanjenje bruto premije AO osiguranja u 2024. godini za 15% je imalo efekte na pad dobiti prije oporezivanja svih pet osiguravača, koji se kretao od 21,14% do 71,09%.

Ilustracija 21 Uticaj scenarija 3 na agregatni bruto i neto poslovni rezultat i dobit prije oporezivanja

VI 3.2 ROE

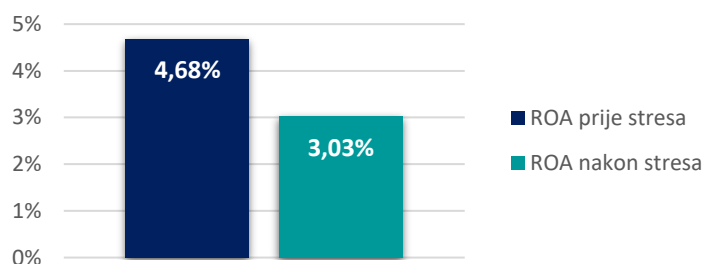
Efekat smanjenja bruto premije AO osiguranja za 15% na ROE neživotnih društava na agregatnom nivou zabilježio je pad od 31,54%. Kada su u pitanju pojedinačna društva najveći zabilježeni pad ROE nakon stresa iznosio je 71,09%, dok je najmanji iznosio 21,14%.

Ilustracija 22 Dekompozicija promjena agregatnog ROE u scenariju 3

Smanjenje bruto premije AO osiguranja za 15% izazvalo je značajnije promjene ROE neživotnih društava.

VI 3.3 ROA

Efekat smanjenja bruto premije AO osiguranja za 15% na ROA neživotnih društava na agregatnom nivou zabilježio je pad od 35,32%. Kada su u pitanju pojedinačna društva najveći pad ROA nakon stresa bilježi 71,09%, dok je najmanji pad iznosio 21,14%.

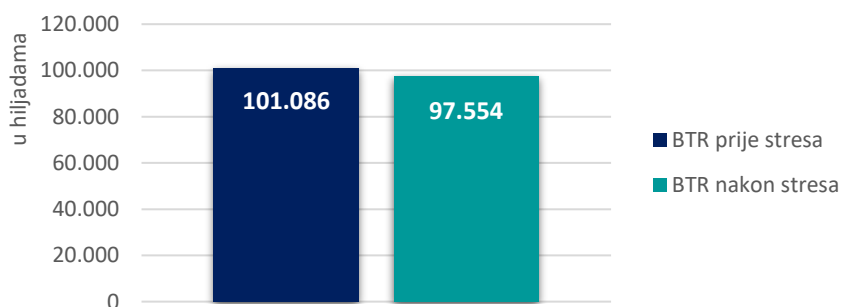
Ilustracija 23 Dekompozicija promjena agregatnog ROA u scenariju 3

Smanjenje bruto premije AO osiguranja za 15% izazvalo je značajnije promjene ROA neživotnih društava.

VI 3.4 Tehničke rezerve

Efekat smanjenja bruto premije AO osiguranja za 15% na tehničke rezerve neživotnih društava analiziran je kroz korekciju rezervi za prenosne premije u navedenom procentu. Ovakav scenario, kako na nivou pojedinačnih društava, tako i na agregatnom nivou, nije izazvao značajnije promjene. Naime, agregatno tehničke rezerve neživotnih društava su zabilježile pad od 3,49% ili 3,53 mil. EUR. Kada su u pitanju pojedinačna društva, nominalni pad tehničkih rezervi nakon stresa kretao se od 399 hilj. EUR do 1,24 mil. EUR.

Ilustracija 24 Dekompozicija promjena agregatnih tehničkih rezervi u scenariju 3, u EUR

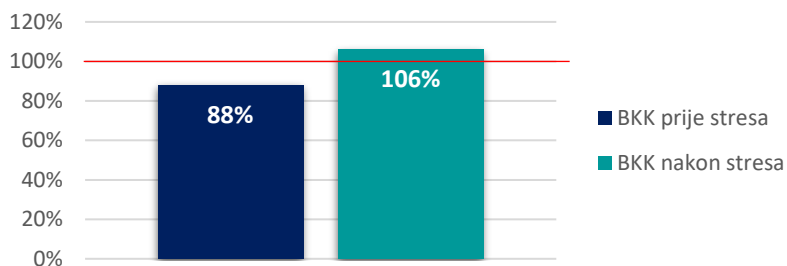

Analiza uticaja smanjenja bruto premije AO osiguranja od 15% jasno pokazuje da tehničke rezerve neživotnih društava ostaju stabilne i pokazuju značajnu otpornost na ovakve stresne scenarije.

VI 3.5 Bruto kvote

Prilikom testiranja efekta smanjenja bruto premije AO osiguranja za 15%, u ovoj vrsti osiguranja može se očekivati rast bruto kvote šteta sa 55% na 65%, rast bruto kvote troškova sa 33% na 41% i rast bruto kombinovane kvote sa 88% na 106%. Prilikom testiranja efekta smanjenja bruto premije AO osiguranja za 15% dobijene su bruto kombinovane kvote preko 100% kod svih društava za neživotno osiguranje, osim kod jednog osiguravača. Testiranjem scenarija smanjenja premije AO osiguranja za 15% dobijene su bruto kombinovane kvote koje su se kretale u rasponu od 92% do 119%.

Ilustracija 25 Agregatna bruto kombinovana kvota AO osiguranja u scenariju 3

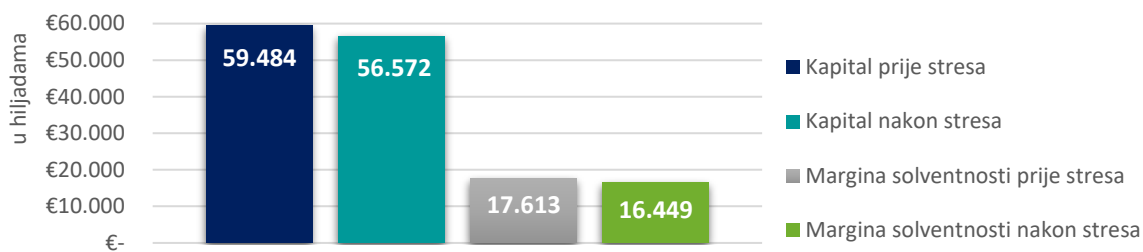
VI 3.6 Likvidnost

Smanjenje bruto premije AO osiguranja za 15% je dovelo do pada pokazatelja likvidnosti kod svih društava, u prosjeku od 22,90%. Najniži pad je iznosio 6,23% a najveći 51,37%. Treba istaći da su i u ovom scenariju sva društva ostala likvidna.

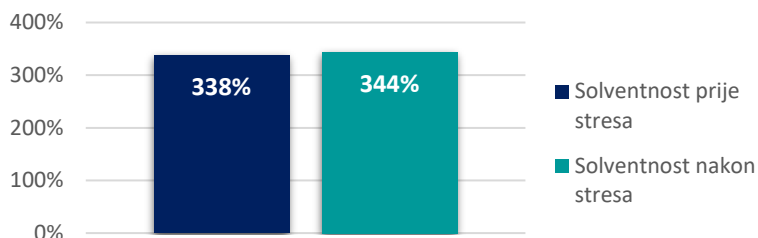
VI 3.7 Solventnost i kapitalna adekvatnost

Efekat smanjenja bruto premije AO osiguranja od 15% je uticao na pad agregatnog kapitala neživotnih društava od 4,90%, dok je agregatna margina solventnosti neživotnih društava zabilježila pad od 6,61%. Zato je agregatni pokazatelj solventnosti ostvario rast od 8,03%, sa 337,73% na 343,94%. Dva društva su ostvarila rast dok su tri društva ostvarila pad. Kada su u pitanju pojedinačna društva, promjene su varirale od pada od 10,70% do rasta od 4,18%. I u ovom scenariju, sva društva su solventna.

Ilustracija 26 Agregatni kapital i margina solventnosti u scenariju 3

Ilustracija 27 Agregatna solventnost u scenariju 3

VII ZAKLJUČAK

Rezultati sprovedenog stres testa ukazuju da crnogorska društva za neživotno osiguranje posjeduju zadovoljavajuću otpornost i kapitalnu stabilnost u uslovima hipotetičkog pada premije AO osiguranja od 5%, 10% i 15%. Iako su svi analizirani scenariji doveli do smanjenja profitabilnosti društava, izraženog kroz pad bruto i neto poslovnih rezultata, ROE (povrat na kapital) i ROA (povrat na imovinu) pokazatelja, kao i umjereno smanjenje tehničkih rezervi i likvidnosti, osnovni pokazatelj solventnosti ostao je stabilan i iznad zakonom propisanih minimuma.

Analiza kretanja bruto kombinovanih kvota pokazuje da bi smanjenje premije AO osiguranja imalo direktan i materijalno značajan uticaj na profitabilnost ovog segmenta poslovanja. U scenariju pada premije od 5% prosječna bruto kombinovana kvota AO osiguranja porasla je sa 88% na 95%, što i dalje ukazuje na profitabilnost portfelja. U scenariju od 10% pad premije doveo je do rasta prosječne kvote na oko 100%, čime je ukazano na granicu profitabilnosti u ovom segmentu. U najtežem, trećem scenariju od 15% smanjenja premije, prosječna bruto kombinovana kvota povećana je na oko 106%, što znači da bi, u takvim uslovima, AO portfelj postao neprofitabilan kod većine društava. Ipak, čak i tada, efekti na ukupnu finansijsku stabilnost sektora neživotnih osiguranja ostaju ograničeni, budući da su osiguravači zadržali solventnost i sposobnost izmirivanja obaveza.

Kretanje pokazatelja ROE i ROA jasno ilustruje pad profitabilnosti društava pod stresnim uslovima. U scenariju smanjenja premije od 5% prosječni ROE je smanjen za oko 10%, dok je u scenarijima od 10% i 15% pad iznosio oko 21% i 32%. Analogno, ROA je bilježio sličan trend, sa padom od 12% do 35% u zavisnosti od intenziteta šoka. Takva kretanja ukazuju na smanjenje efikasnosti korišćenja kapitala i imovine u ostvarivanju profita, što bi, u realnim tržišnim okolnostima, moglo podstaći organe društava na preispitivanje politike troškova, reosiguranja i ulaganja, kao i na veću diverzifikaciju portfelja izvan AO osiguranja, dok bi u slučaju prolongiranog pada profitabilnosti AO osiguranja društva mogla prilagođavati politiku upravljanja kapitalom i politiku dividendi.

Sva društva su zadržala solventnost i sposobnost urednog ispunjenja obaveza prema osiguranicima i u scenariju značajnog šoka od 15%, što ukazuje na adekvatan nivo kapitalizovanosti i efikasne politike upravljanja rizicima. Dobijeni rezultati potvrđuju da tržište neživotnih osiguranja u Crnoj Gori trenutno pokazuje visoku otpornost na tržišne poremećaje u segmentu AO osiguranja, uz održavanje stabilnosti tehničkih rezervi i solventnosti sektora u cjelini.

Agencija će nastaviti da kroz redovne stres testove i druge nadzorne aktivnosti prati potencijalne rizike i ranjivosti tržišta, s ciljem očuvanja finansijske stabilnosti sektora osiguranja i zaštite interesa osiguranika.

www.ano.me

agencija@ano.co.me

+382 20 513 502

+382 20 513 503

Ul. Moskovska 17A M/C1,
81000 Podgorica, Crna Gora